

Regeringskansliet,
Näringsdepartementet

Promemorian Omsättningsstöd för enskilda näringsidkare

Datainspektionen har granskat förslaget huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter.

Datainspektionen lämnar följande synpunkter.

Personuppgiftsansvar och personuppgiftsbehandling

I promemorian föreslås ett omsättningsstöd för enskilda näringsidkare som fått minskad omsättning som en följd av covid-19-pandemin. Stödet är tänkt att införas genom en ny förordning om omsättningsstöd. Det föreslås bland annat att beslut om omsättningsstöd ska fattas av länsstyrelsen och betalas ut av Boverket. Det föreslås även en uppgiftsskyldighet för Skatteverket att på begäran av länsstyrelsen lämna ut vissa uppgifter om enskilda näringsidkare till länsstyrelsen.

Det är positivt att promemorian tar upp frågor om dataskyddsbestämmelser och bestämmelser om uppgiftsskyldighet och sekretess (se avsnitten 3.9–3.11). Datainspektionen saknar emellertid en redogörelse av hur personuppgiftsansvaret är tänkt att se ut för länsstyrelsen och Boverket. Myndigheterna föreslås ha olika ansvarsområden och roller i hanteringen av omsättningsstödet. Att personuppgiftsansvaret är utrett och klarlagt är avgörande för att den personuppgiftsansvarige ska uppfylla ansvarsskyldigheten i artikel 5.2 dataskyddsförordningen och för att dataskyddsregelverket ska efterlevas.

I det fortsatta beredningsarbetet behöver det därför utredas och fastställas hur personuppgiftsansvaret ser ut för de inblandade myndigheterna. Att reglera personuppgiftsansvar i författning kan vid komplexa behandlingar med flera aktörer vara ett bra alternativ, men då behövs även en integritetsanalys, se mer nedan.

Av promemorian framgår att ansökningarna kommer göras på ett elektroniskt fastställt formulär i den e-tjänst som Boverket tillhandahåller. Länsstyrelsen kommer att handlägga och fatta beslut i ärendena och Boverket kommer att administrera utbetalningarna av stödet. Länsstyrelsen kommer ta del av uppgifter i e-tjänsten genom direktåtkomst.¹ På ett annat ställe i promemorian framgår att ”Boverket hanterar uppgifter i sin e-tjänst”.² Det framgår också att länsstyrelsen genom e-tjänsten kommer kunna inhämta kompletterande uppgifter från sökanden om det saknas uppgifter i ansökan.

Beskrivningen i promemorian indikerar att Boverket har en befintlig e-tjänst som är tänkt att användas vid ansökningsförfarandet av det nya stödet. Det är dock oklart vilken form av e-tjänst som avses, hur den fungerar och på vilket sätt personuppgifter kommer behandlas i e-tjänsten. Det är också oklart i vilket skede av ansökningsförfarandet länsstyrelsen och/eller Boverket kommer kunna ta del av personuppgifterna.

När det gäller uttrycket ”direktåtkomst” beskrivs det inte alls hur direktåtkomsten är tänkt att fungera, hur åtkomst kommer ges eller om till exempel om behörighetsstyrning kommer användas för respektive länsstyrelse utifrån län eller liknande.

Både frågor om personuppgiftsansvar och personuppgiftsbehandlingen som sådan behöver således utredas i det fortsatta beredningsarbetet.

Vidare uttalas i promemorian att känsliga personuppgifter inte kommer att behandlas. Datainspektionen ifrågasätter inte den bedömningen, men vill ändå påminna om att det normalt kan vara svårt att utesluta att känsliga personuppgifter inkommer till myndigheter.

¹ Promemorian *Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare*, N2020/02353, s. 28 f.

² Promemorian *Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare*, N2020/02353, s. 27.

Integritetsanalys och reglering av personuppgiftsbehandling

Enligt promemorian avses allmänt intresse och myndighetsutövning (artikel 6.1 e dataskyddsförordningen) utgöra rättsliga grunder för länsstyrelsens och Boverkets personuppgiftsbehandling. I promemorian beskrivs den aktuella grunden för behandlingen vara fastställd i den nationella rätten på det sätt som krävs enligt artikel 6.3 dataskyddsförordningen genom att den rättsliga grunden för myndigheterna är reglerad i den föreslagna förordningen om omsättningsstöd.

Vidare har det gjorts en kortfattad sammantagen bedömning där uppgifternas karaktär och omfattning inte skulle innebära ett betydande intrång i den personliga integriteten. Det beskrivs på ett övergripande sätt att den aktuella personuppgiftsbehandlingen med beaktande av bl.a. uppgifternas karaktär och omfattning inte innebär ett sådant betydande intrång i den personliga integriteten som avses i 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen. Därefter anges att den föreslagna regleringen utgör en tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kan komma att ske med anledning av förslagen.

Datainspektionen vill särskilt framhålla att när nationella bestämmelser föreslås räcker det inte med att lagstiftaren endast fastställer den rättsliga grunden. De krav som ställs i dataskyddsförordningen måste också utredas och analyseras. Dessa krav framgår bland annat av artikel 6 och när det gäller känsliga personuppgifter av artikel 9 dataskyddsförordningen. Promemorian innehåller inte någon sådan utredning och analys.

Av artikel 6.3 dataskyddsförordningen framgår att när grunden för behandlingen fastställs i nationell rätt ska den uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot de legitima mål som eftersträvas. Generellt innebär denna proportionalitetsbedömning att integritetsriskerna med viss personuppgiftsbehandling vägs mot de fördelar som behandlingen bidrar med till det ändamål som förslaget avser att uppfylla. För att behandlingen ska vara tillåten måste fördelarna stå i rimlig proportion till nackdelarna. I detta ingår att bedöma om behandlingen av personuppgifterna är nödvändig utifrån det avsedda ändamålet med behandlingen och om det finns alternativ som är mindre integritetskänsliga. Någon sådan bedömning redovisas inte i promemorian.

Datainspektionen kan hänvisa till inspektionens *Vägledning för integritetsanalys* som syftar till att underlätta arbetet med att analysera konsekvenserna för den personliga integriteten vid personuppgiftsbehandling när förslag till författningar och föreskrifter tas fram. Vägledningen utarbetades innan dataskyddsförordningen började tillämpas, men innehåller hänvisningar till dataskyddsförordningen och grundlagsskyddet. Vägledningen bifogas.

Vid framtagande av nationell rätt finns möjlighet att genomföra en konsekvensbedömning av föreslagna nationella bestämmelser enligt artikel 35.10 dataskyddsförordningen. Av bestämmelsen framgår följande:

”Om behandling enligt artikel 6.1 c eller e har en rättslig grund i unionsrätten eller i en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av, reglerar den rätten den aktuella specifika behandlingsåtgärden eller serien av åtgärder i fråga och en konsekvensbedömning avseende dataskydd redan har genomförts som en del av en allmän konsekvensbedömning i samband med antagandet av denna rättsliga grund, ska punkterna 1–7 inte gälla, om inte medlemsstaterna anser det nödvändigt att utföra en sådan bedömning före behandlingen.”

En konsekvensbedömning kan med fördel genomföras inom ramen för lagstiftningsarbetet så långt det är möjligt, trots att man på det stadiet inte har exempelvis de tekniska förutsättningarna och därmed kanske inte heller behovet av konkreta säkerhets- och skyddsåtgärder helt klart för sig. Det gör kommande tillämpning förutsägbar och ger även en grund för den konsekvensbedömning den personuppgiftsansvarige sedan kan behöva göra för att kunna minimera eventuella höga risker med kommande personuppgiftsbehandlingar.

Detta beslut har fattats enhetschefen Malin Blixt efter föredragning av juristen Linn Sandmark. Vid den slutliga handläggningen har även chefsjuristen Hans-Olof Lindblom och avdelningsdirektören Suzanne Isberg medverkat.

Malin Blixt, 2020-10-08 (Det här är en elektronisk signatur)